

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII—KOMISJA HISTORII PAŃSTWA I PRAWA

CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE

TOM XXXIV — ZESZYT 1

1982

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII — KOMISJA HISTORII PAŃSTWA I PRAWA

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

T. I,	(1949)	cena 10,00 zł	T. XIX,	z. 1 (1967)	„ 82,00 „
T. II,	(1948)	„ 12,00 „	T. XIX,	z. 2 (1967)	„ 62,00 „
T. III,	(1951)	„ 15,00 „	T. XX,	z. 1 (1968)	„ 84,00 „
T. IV,	(1951)	„ 15,00 „	T. XX,	z. 2 (1968)	„ 72,00 „
T. V,	(1953)	„ 37,00 „	T. XXI,	z. 1 (1969)	„ 76,00 „
T. VI,	z. 1 (1954)	„ 45,50 „	T. XXI,	z. 2 (1969)	„ 75,00 „
T. VI,	z. 2 (1954)	„ 60,15 „	T. XXII,	z. 1 (1970)	„ 88,00 „
T. VII,	z. 1 (1955)	„ 52,30 „	T. XXII,	z. 2 (1970)	„ 68,00 „
T. VII,	z. 2 (1955)	„ 49,10 „	T. XXIII,	z. 1 (1971)	„ 70,00 „
T. VIII,	z. 1 (1956)	„ 45,50 „	T. XXIII,	z. 2 (1971)	„ 68,00 „
T. VIII,	z. 2 (1956)	„ 45,20 „	T. XXIV,	z. 1 (1972)	„ 92,00 „
T. IX,	z. 1 (1957)	„ 77,00 „	T. XXIV,	z. 2 (1972)	„ 74,00 „
T. IX,	z. 2 (1957)	„ 107,00 „	T. XXV,	z. 1 (1973)	„ 85,00 „
T. X,	z. 1 (1958)	„ 75,00 „	T. XXV,	z. 2 (1973)	„ 75,00 „
T. X,	z. 2 (1958)	„ 135,00 „	T. XXVI,	z. 1 (1974)	„ 85,00 „
T. XI,	z. 1 (1959)	„ 63,00 „	T. XXVI,	z. 2 (1974)	„ 75,00 „
T. XI,	z. 2 (1959)	„ 94,00 „	T. XXVII,	z. 1 (1975)	„ 74,00 „
T. XII,	z. 1 (1960)	„ 70,00 „	T. XXVII,	z. 2 (1975)	„ 80,00 „
T. XII,	z. 2 (1960)	„ 82,90 „	T. XXVIII,	z. 1 (1976)	„ 80,00 „
T. XIII,	z. 1 (1961)	„ 68,00 „	T. XXVIII,	z. 2 (1976)	„ 82,00 „
T. XIII,	z. 2 (1961)	„ 72,90 „	T. XXIX,	z. 1 (1977)	„ 70,00 „
T. XIV,	z. 1 (1962)	„ 74,00 „	T. XXIX,	z. 2 (1977)	„ 65,00 „
T. XIV,	z. 2 (1962)	„ 67,00 „	T. XXX,	z. 1 (1978)	„ 90,00 „
T. XV,	z. 1 (1963)	„ 95,00 „	T. XXX,	z. 2 (1978)	„ 85,00 „
T. XV,	z. 2 (1963)	„ 60,00 „	T. XXXI,	z. 1 (1979)	„ 90,00 „
T. XVI,	z. 1 (1964)	„ 67,00 „	T. XXXI,	z. 2 (1979)	„ 68,00 „
T. XVI,	z. 2 (1964)	„ 60,00 „	T. XXXII,	z. 1 (1980)	„ 120,00 „
T. XVII,	z. 1 (1965)	„ 78,00 „	T. XXXII,	z. 2 (1980)	„ 75,00 „
T. XVII,	z. 2 (1965)	„ 84,00 „	T. XXXIII,	z. 1 (1981)	„ 120,00 „
T. XVIII,	z. 1 (1966)	„ 90,00 „	T. XXXIII,	z. 2 (1981)	„ 185,00 „
T. XVIII,	z. 2 (1966)	cena 75,00 zł			

Następny zeszyt Czasopisma Prawno-Historycznego (t. XXXIV, z. 2, 1982) zawierać będzie rozprawy: L. Łysiaka, *Prawo i zwyczaj w praktyce małopolskich sądów wiejskich*; J. Walachowicza, *Starostwo w zarządzie terytorialnym Marchiae Transoderanae do początków XV wieku*; W. Maislá, *Trybunał Koronny w świetle laudów sejmikowych i konstytucji sejmowych*; R. M. Małajnego, *Doktryna wolności religijnej „Ojców Konstytucji” USA*; W. Sobocińskiego, *Sądownictwo Księstwa Warszawskiego a problem kasacji. Pierwsze pomysły i zaczątki organizacji kasacyjnej*. Ponadto w zeszycie znajdują się: prace drobne i materiały, dział recenzji i not recenzyjnych, dział *In memoriam* oraz kronika życia naukowego.

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

P O L S K A A K A D E M I A N A U K
I N S T Y T U T H I S T O R I I — K O M I S J A H I S T O R I I P A Ń S T W A I P R A W A

CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE

TOM XXXIV — ZESZYT 1

1982

P A Ń S T W O W E W Y D A W N I C T W O N A U K O W E

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Juliusz Bardach, Stanisław Grodziski, Kazimierz Kolańczyk, Bogdan Lesiński (sekretarz redakcji), Bogusław Leśnodorski, Henryk Olszewski (redaktor), Kazimierz Orzechowski, Zygfryd Rymaszewski, Stanisław Salmonowicz, Monika Senkowska-Gluck (zastępca redaktora), Jan Wąsicki

Tłumaczyła na język francuski: Maria Szczaniecka

Adres Redakcji: 61-809 Poznań, ul. Czerwonej Armii 90, Collegium Iuridicum UAM

Printed in Poland

ISBN 83-01-04413-6

ISSN 0070-2471

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — ODDZIAŁ W POZNANIU

Wydanie pierwsze. Nakład 350+90 egz. Ark. wyd. 25,75. Ark. druk. 19,625. Papier druk. sat. V kl. 70 g, 70×100. Oddano do składania w kwietniu 1982 r. Podpisano do druku i druk ukończono w grudniu 1982 r. Zam. nr 395/175, N-9/936.

DRUKARNIA UNIwersytetu IM ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

SPIS TREŚCI — TABLE DES MATIÈRES

Tom XXXIV — Zeszyt 1

I. ROZPRAWY — ARTICLES

Wojciech Kulisiewicz, „Postawienie czapki” — studium z dziejów litewskiego postępowania sądowego w XV i XVI wieku	1
„Postawienie czapki” (<i>la mise du bonnet</i>) — étude de l'histoire de la procédure judiciaire lituanienne aux XV ^e et XVI ^e s.	29
Jerzy Malec, Problem stosunku Polski do Litwy w dobie Sejmu Wielkiego (1788 - 1792)	31
<i>Le rapport de la Pologne à la Lituanie dans les années de la Grande Diète (1788 - 1792)</i>	49
Marian Kallas, Projekty zmiany podziału administracyjnego Księstwa Warszawskiego	51
<i>Les projets du changement de la division administrative dans le Duché de Varsovie</i>	67
Michał Sliwa, Kryzys parlamentaryzmu w Polsce w teorii i publicystyce socjalistycznej w latach 1926 - 1930	69
<i>La crise du parlementarisme en Pologne dans la théorie et dans la littérature socialiste — dans les années 1926 - 1930</i>	87

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY — MISCELLES

Wacław Uruszczaek, Nieznany rękopis prawniczy z końca XV wieku	89
Jacek S. Matuszewski, Obowiązek służby wojskowej zastawników królewskich w piętnastowiecznej Polsce	101

III. DYSKUSJE — DISCUSSIONS

Marek Waldenberg, Niektóre modele rewolucji w dziejach myśli socjalistycznej. Zarys problematyki	115
--	-----

IV. ARTYKUŁY RECENZYJNE — ARTICLES CRITIQUES

Janusz Sondel, Z problematyki rzymskiego prawa morskiego	139
Lesław Pauli, Libertates civium in libera comuna	145
Kazimierz Orzechowski, Ludwik Łysiak, Pierwsza próba syntezy historii administracji	155

V. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE — COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES

V. Giuffrè, Il „diritto militare” dei Romani (Marek Kuryłowicz) . . .	167
R. Bonini, Ricerche sulla legislazione giustiniana dell'anno 535. Nov. Justiniani 8: Venalità delle cariche e riforme dell'amministrazione periferica (seconda edizione); S. Puliatti, Ricerche sulla legislazione „regionale” di Giustiniano. Lo statuto civile e l'ordinamento militare della prefettura Africana (Marek Kuryłowicz) . . .	169
J. Seredyka, Sejm zawiedzionych nadziei (Henryk Olszewski) . . .	175
L. Jaśkiewicz, Carat i ziemstwa na przełomie XIX i XX w. (Tadeusz Cieślak) . . .	178
M. Jaskólski, Historia — naród — państwo. Zarys syntezy myśli politycznej konserwatystów krakowskich w latach 1866 - 1934 (Henryk Olszewski) . . .	180
Wissenschaft und Kodifikation des Privatrechts im 19. Jahrhundert, Hrsg. H. Coing, W. Wilhelm, B. I-V (Katarzyna Sójka-Zielińska) . . .	184
Forschungen zur Rechtsarchäologie und Rechtlichen Volkskunde, Hrsg. L. Carlen, B. II (1979), B. III (1981) (Witold Maisel) . . .	189
Recherches sur l'histoire des institutions et du droit, t. V (1980) (Witold Maisel) . . .	190

* *

*

A. Guerreau, Le féodalisme — un horizon théorique (S. R.) . . .	191
J. Ja. Frojanov, Kijevskaja Rus'. Očerki socjal'no-političeskoj istorii (S.R.) . . .	192
V. L. Janin, Novgorodskaja feodal'naja votčina. Istoriko-genealogičeskoje issledovanie (S.R.) . . .	192
J.-P. Poly, E. B. Bournazel, La mutation féodale Xe - XIIe siècles (S.R.) . . .	193
Structures féodales et féodalisme dans l'Occident médiéval (Xe - XIIIe s.) Bilan et perspectives de recherches (S.R.) . . .	193
F. Graus, Die Nationenbildung der Westslawen im Mittelalter (S.R.) . . .	194
J. Leuschner, Novgorod. Untersuchungen zu einigen Fragen seiner Verfassungs- und Bevölkerungsstruktur (S.R.) . . .	195
V. B. Kobrin, Stanovlenie pomjestnoj sistemy (S.R.) . . .	195
H. Schlosser, Grundzüge der neueren Privatrechtsgeschichte — ein Studienbuch, wyd. 3 (S.R.) . . .	196
A. Csizmadia, Jogi emlékek és hagyományok. Esszék és tanulmányok (L.P.) . . .	196
Geschichtliche Grundbegriffe. Historisches Lexicon zur politisch-sozialen Sprache in Deutschland, Hrsg. O. Brunner, W. Conze, R. Koselleck (S.R.) . . .	197
Informaciones. Biuletyn Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych, nr 1 (1976), nr 2 (1980) (J.W.) . . .	198
Repertorium bibliographicum institutorum et sodalitarum iuris historiae ed. R. Feenstra, wyd. 2 (H.O.) . . .	198

VI. IN MEMORIAM

Guido Astuti 1910 - 1980 (Lesław Paułi) . . .	201
---	-----

VII. KRONIKA — CHRONIQUE

Nauki historycznoprawne na Wydziałach Prawa i Administracji. Struktury — kadra — plany badań — dydaktyka (Henryk Olszewski)	203
Doroczny zjazd Société d'Histoire du Droit (W.M.)	223
Kongres Société Jean Bodin w Atenach i Delfach (4-10 X 1981 r.) (Irena Ma- linowska-Kwiatkowska)	223

VIII. BIBLIOGRAFIA — BIBLIOGRAPHIE

Hubert Izdebski, Marek Wąsowicz, Maria Zabłocka-Słonina, Materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 1980 (pod redakcją Huberta Izdebskiego)	227
---	-----

WSPÓŁPRACOWNICY ZESZYTU 1

Tadeusz Cieślak (Warszawa)
Hubert Izdebski (Warszawa)
Marian Kallas (Toruń)
Wojciech Kulisiewicz (Warszawa)
Marek Kuryłowicz (Lublin)
Witold Maisel (Poznań)
Jerzy Malec (Kraków)
Irena Malinowska-Kwiatkowska (Kraków)
Jacek S. Matuszewski (Łódź)
Henryk Olszewski (Poznań)
Kazimierz Orzechowski (Wrocław)
Lesław Pauli (Kraków)
Stanisław Russocki (Warszawa)
Janusz Sondel (Kraków)
Katarzyna Sójka-Zielińska (Warszawa)
Michał Sliwa (Kraków)
Wacław Uruszczak (Kraków)
Marek Waldenberg (Kraków)
Marek Wąsowicz (Warszawa)
Jerzy Wiślocki (Poznań)
Maria Zabłocka-Słonina (Warszawa)